

UNDERSVINGS MINISTERIET

Departementet
Afdelingen for Grundskole,
Ungdoms- og
Voksenuddannelser

Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
Tlf. nr.: 32 92 50 00
E-mail: uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr.: 20453044
10. oktober 2017
Sags nr.:17/13222

Notat om delegation

Dette notat tager udgangspunkt i de beføjelser, der i folkeskoleloven udtrykkeligt er henlagt til kommunalbestyrelsen. Da folkeskoleloven er en rammelov, kan der i lovens tekst implicit ligge beslutninger, som kommunalbestyrelsen har kompetence til at træffe.

Generelt om delegation

Ved delegation forstås, at den myndighed, der efter loven er tillagt en kompetence, træffer beslutning om enten at overføre kompetencen til en anden myndighed eller at omfordele kompetencen til et andet led internt i myndigheden.

Ved kompetence forstås retten til at træffe beslutning på et givent sagsområde. Selve ansvaret for opgavens udførelse vil fortsat ligge hos den myndighed, der oprindeligt havde kompetencen.

Kommunalbestyrelsens delegationsbeslutning skal, udover de bestemmelser, der nævnes i det følgende, tillige opfylde de retlige krav, som almindelige forvaltningsretlige regler om ulovbestemt delegation i kommunestyret opstiller herfor. I vurderingen af, om en delegationsbeslutning har fornøden hjemmel, indgår en vurdering af behov for delegation, forsvarlighed heraf, kvalifikationer hos modtageren, kontrol- og tilsynsforanstaltninger m.fl.

Delegation til skoleledere og til skolebestyrelser

Skolelederen refererer til kommunalbestyrelsen og indgår i den kommunale organisation på samme måde som andre kommunale ledere, samtidig med at lederen skal træffe de konkrete beslutninger om undervisningens organisering og tilrettelæggelse på skolen, så undervisningen kan få den nødvendige kvalitet i henhold til folkeskolelovens formål, undervisningsdifferentiering mv. Lederens

konkrete beslutninger vedrørende skolens elever kan ikke behandles af kommunalbestyrelsen.¹

Generelt er adgangen til delegation af kompetence indenfor kommunalstyret ganske vidtgående.² Når det skal afklares, om opgaver kan delegeres internt uden særlig lovhjemmel, skal der lægges vægt på, hvem der delegeres til og fra, om den, der afgiver opgaven, har styrings- og instruktionsbeføjelse overfor modtageren af opgaven, om delegationen af praktiske og arbejdsmæssige grunde er nødvendig samt opgavens art.³

I modsætning til skolelederen har skolebestyrelsen en selvstændig kompetence og er altså ikke en del af den kommunale enhedsforvaltning.⁴ Når kommunalbestyrelsen delegerer sine kompetencer til skolebestyrelsen, skal der derfor være lovhjemmel.

Delegationsforbud

Et lovbestemt delegationsforbud indebærer, at beføjelserne hverken kan delegeres internt eller eksternt, dvs. hverken til skolelederen eller skolebestyrelsen.⁵

Af kommunestyrelseslovens⁶ § 40, stk. 2 følger det, at kommunalbestyrelsen har bevillingsmyndigheden. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, må ikke iværksættes, før kommunalbestyrelsen har meddelt den fornødne bevilling.

Folkeskolelovens § 40, stk. 2, nr. 1-7, indeholder et delegationsforbud, idet beslutning om følgende [skal] træffes af kommunalbestyrelsen på et møde:

- 1) Bevillinger til skolevæsenet og økonomiske rammer for de enkelte skoler.
- 2) Skolestrukturen, herunder antallet af skoler og hver enkelt skoles omfang med hensyn til klassetrin, specialundervisning og specialpædagogisk bistand efter § 3, stk. 2, og § 4, stk. 2, undervisning i fritiden efter § 3, stk. 6, og skolefritidsordning efter § 3, stk. 7. Beslutningerne træffes efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne ved de berørte skoler.
- 3) Kommunens inddeling i skoledistrikter. Beslutninger om distriktsændringer som følge af strukturændringer træffes efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne ved de berørte skoler.

¹ Se herom bemærkningerne til L 186, forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Præcisering af ansvarsforholdene i folkeskolen m.v.) fremsat den 31. marts 2009.

² Forvaltningsret, side 152.

³ Forvaltningsret, side 139.

⁴ Forvaltningsret, s. 127

⁵ Forvaltningsretten, side 139 og 146-147

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 318 af 28. marts 2017 om kommunernes styrelse

- 4) Suspension[af frit skolevalg], jf. § 36, stk. 3, 3. pkt., i ganske særlige tilfælde fra reglerne om optagelse i en af kommunens folkeskoler i medfør af § 36, stk. 3, 1. og 2. pkt.
- 5) Antallet af skoledage samt rammer for klassedannelsen, eventuel undervisning efter § 5, stk. 4 [dvs. undervisning i et fag på yderligere klassetrin], elevernes undervisningstidspunkt, skoledagens længde og specialundervisningen m.v.
- 6) Generelle retningslinjer for skolernes virksomhed efter § 3, stk. 4, 8 og 9.
- 7) Frivillige madordninger, herunder madordninger i skolefritidsordninger. Kommunalbestyrelsen beslutter, om madordningerne etableres med fuld forældrebetaling eller gennem kommunale tilskud med hel eller delvis fri forplejning, og kan fastsætte nærmere rammer for ordningerne.

Det fremgår endvidere af folkeskolelovens § 40, stk. 5, at bortset fra de beføjelser, der følger af arbejdsgiverkompetencen, og de beslutninger, der er nævnt i stk. 2, nr. 1-7 [se ovenfor], samt § 25, stk. 3 [aldersintegrerede klasser], § 34, stk. 3 [rullende skolestart], og § 40 a, stk. 3 [behandling af kvalitetsrapporten], kan kommunalbestyrelsen helt eller delvis delegere sine beføjelser efter loven til skolebestyrelserne.

Udgangspunktet er således, at kommunalbestyrelsen i vidt omfang har adgang til at delegere sine beføjelser til både skolelederen og skolebestyrelsen, medmindre de er indeholdt i et delegationsforbud.

Det bemærkes, at de beslutninger, som kommunalbestyrelsen måtte have delegeret til skolelederen eller skolebestyrelsen, efter almindelige forvaltningsretlige regler kan behandles af den oprindeligt kompetente myndighed, dvs. af kommunalbestyrelsen.⁷

Beføjelser, der kan delegeres

Herunder følger en liste i punktform over beføjelser, som kommunalbestyrelsen kan delegere til skolelederen og/eller skolebestyrelsen, og en liste over beføjelser, der kan delegeres til skolelederen men ikke til skolebestyrelsen.

Beføjelser, kommunalbestyrelsen kan uddelegere til skolelederen og/eller skolebestyrelsen:

- Fastlæggelse af mål og rammer for åben skole (§ 3, stk. 4) (med de begrænsninger, der følger af § 40, stk. 2, nr. 1-7).
- Godkendelse af, at der tilbydes eleverne undervisning i andre fag og emner end de valgfag, der er nævnt i § 9, stk. 1 (§ 9, stk. 6).

⁷ Forvaltningsret, s. 139.

- Godkendelse af læseplaner (§ 10, stk. 2 og § 40, stk. 3). Det bemærkes, at skolebestyrelsen har forslagsretten, jf. § 44, stk. 8.
- Godkendelse af fravigelse af reglerne om en mindste varighed af undervisningstiden, samt efterfølgende tilbud om plads i fritidsordning uden særskilt betaling fra forældre (§ 16 b, stk. 1 og 2).
- Godkendelse af at der tilbydes eleverne undervisning i andre undervisningsaktiviteter (§ 19 d, stk. 5).
- Indgåelse af overenskomst med en institution, der udbyder erhvervsuddannelse, om at tilbyde et 10.-klasseforløb, der kombinerer 10. klasse med 1. del af erhvervsuddannelsernes grundforløb (20/20), (§ 19 e, stk. 1), indgåelse af overenskomst med en institution, der udbyder erhvervsuddannelse, om samarbejder mellem institutionerne om et erhvervsrettet 10.-klasseforløb (eud10) (§ 19 j, stk. 5) og indgåelse af overenskomst med en skole om udbud af eud10, jf. (§ 22, stk. 8).
- Fastsættelse af regler for valg af forældre- og medarbejderrepræsentanter for dagtilbuddet til den fælles bestyrelse (§ 24 a, stk. 3).
- Beslutning om at oprette særlige eliteidrætsklasser på 7.-10. klassetrin (§ 25, stk. 4).
- Fastlæggelse af mål og rammer for skolernes virksomhed (§ 40, stk. 2, 1. pkt.) (med de begrænsninger, der følger af § 40, stk. 2, nr. 1-7).
- Fastsættelse og offentliggørelse af en mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningerne (§ 40, stk. 4).
- Beføjelsen til at kræve, at den enkelte elevs forældre sørger for elevens forplejning og øvrige udgifter under ekskursioner, lejrskoler og skolerejser (§ 50, stk. 7-8, jf. § 40, stk. 5).
- Udarbejdelse og offentliggørelse mv. af kvalitetsrapporten (§ 40 a, stk. 1, stk. 3, 2. pkt., og stk. 4).
- Udarbejdelse af vedtægt for styrelsen af kommunens skolevæsen (§ 41).
- Beslutninger vedr. skolebestyrelsens sammensætning (§ 42).
- Fastsættelse af regler om valg af forældrerepræsentanter til skolebestyrelsen (§ 43, stk. 1).
- Vederlag og erstatning for dokumenterede merudgifter i forbindelse med varetagelsen af medlemskab af skolebestyrelsen (§ 43, stk. 4).

- Afholdelse af møde mindst to gange om året mellem repræsentanter for skolebestyrelserne og kommunen på skoler, der ikke har et fælles rådgivende organ samt beslutning om, at andre kan deltage i mødet (§ 46 a).
- Fastsættelse af tiden for konfirmationsforberedelsen ved forhandling med præsterne i kommunen, samt, i tilfælde af uenighed med præsterne, forhandling med de berørte menighedsråd (§ 53, stk. 1)

Beføjelser, kommunalbestyrelsen kan uddelegere til skolelederen (og IKKE skolebestyrelsen):

- De beføjelser, der følger af arbejdsgiverkompetencen, herunder bl.a. beslutning om ansættelse af ledere, lærere eller andet personale (jf. lovforslag nr. L 186 af 31. marts 2009 om ændring af lov om folkeskolen (Præcisering af ansvarsforholdene i folkeskolen m.v.)).
- Foretage ordblindetest (§ 3 b, stk. 2).
- Henvielse af børn og unge til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand (§21, stk. 1 og § 22).
- Beslutning om sammensætningen af en fælles bestyrelse mellem henholdsvis en skole og en skolefritidsordning/et dagtilbud (§ 24 a, stk. 2) eller en skole og en ungdomsskole (§ 24 b, stk. 2).
- Beslutninger om at etablere aldersintegrerede klasser (§ 25, stk. 3).
- Befordring (§ 26).
- Indlogering (§ 27).
- Fravigelse af visse bestemmelser vedr. ansættelse af lærere og pædagoger (§ 30 c).
- Afgørelsen om opfyldelse af undervisningspligten for børn, der følger undervisningen i en institution udenfor folkeskoleloven (anmeldt fri grundskole, kommunal international grundskole, kommunalt særligt tilbud om grundskoleundervisning til visse udenlandske børn og unge, statsskole, europaskole eller gymnasieskole), eller som modtager hjemmeundervisning eller elever, som efter 7. klassetrin deltager i undervisning, der svarer til folkeskolens, på en godkendt efterskole, en fri fagskole eller en ungdomsskole (§ 33, stk. 4).
- Godkendelse (med forældrenes samtykke) af, at et barns undervisning udsættes til et år efter undervisningspligtens indtræden, når det er begrundet i barnets udvikling (§ 34, stk. 2).

- Beslutninger om at etablere rullende skolestart (§ 34, stk. 3).
- Beslutning om indskrivning af børn i folkeskolen og om optagelse af børn i skolefritidsordning samt beslutninger vedr. den digitale løsning (§ 38, stk. 1-4).
- Sikring af lærernes kompetencedækning (§ 40, stk. 7).